КРУГЛИЙ СТІЛ "ОДЕСА, ГУМОР ТА ФІЛОСОФІЯ"

Значний час потому відбувся круглий стіл, на якому обговорювались проблеми та перспективи філософського факультету ОНУ імені І. І. Мечникова. Переглядаючи його матеріали, редколегія вирішила, що вони досить актуальні й сьогодні та пропонує їх читачам першого номера нашого Вісника.

У засіданні прийняли участь професори та доценти філософського факультету: завідувач кафедрою, доцент О. Ф. Погорелов, професори А. І. Уйомов, І. Я. Матковська, М. М. Верников, Л. М. Терентьева, заступники декана доценти К. В. Ушакова, Е. І. Мартинюк.

Ведучий — декан філософського факультету, завідувач кафедрою, доцент О. В. Чайковський.

О. В. Чайковский:

Ми з'ясували, що великий успіх спеціальності "Філософія" та філософського факультету обумовлен багатьма чинниками. Тут й давні філософські традиції ОНУ і Одеси, і гарні кадри викладачів, і успішні менеджмент, реклама й ПР і таке інше.

Але є на разі потреба згадати про те, що все це відбувається в самому своєрідному, у самому оригінальному, у самому неповторному й у самому дотепному місті — в Одесі! Отже: Одеса й філософія:

А. И. Уемов:

Интересу к философии в Одессе способствует то, что Одесса — город интернациональный, где сталкиваются и взаимодействуют разные культуры. Это приводит к необходимости задумываться над своим местом в обществе и в мире.

В Одессе распространен юмор, а это уже шаг в сторону философии.

Л. М. Терентьева:

Да, Одесса — город юмора и такое осмысление своего Я подталкивает человека к философии. Юмор присущ и нашему факультету, нашим праздникам — Дню факультета и Дню Диогена. Много юмора и в нашей газете "Diogen".

Э. И. Мартынюк:

В самой одесской ментальности есть этическая черта, если её сформулировать на обыденном уровне, то она, в устах одессита, звучит так: "Главное, чтоб человек был хороший.", которая весьма свойственна философской парадигме современности.

О. Ф. Погорелов:

Европейская философия возникла в Милете — городе, в котором пересеклись мировые торговые пути, а, благодаря этому, и культуры разных народов Востока и Запада.

Одесса в этом отношении в чем-то аналогична Милету. Она была задумана как порт и в удивительно короткий срок достигла процветания, благодаря международной торговле. Здесь сошлись культуры разных народов Востока и Запада. Одесса никогда не была провинциальным городом и не могла им стать по своему происхождению.

Деловитость в сочетании с раскованностью сознания, которая всегда предполагает момент философского отношения к жизни, как и то, что город расположен в полосе античных поселений, изначально определили атмосферу нашего города.

Э. И. Мартынюк:

Полусерьезно, полушутя, потому что нет письменных источников, я рассказываю студентам, что философия с момента своего появления раньше всего, за исключением собственно греческого мира, достигла территории, где сейчас стоит Одесса, ибо именно здесь в Северном Причерноморьи находились колонии Милета.

А что делать купцу в долгом плавании к нашим берегам и обратно как не призадуматься о природе всех вещей, если его земляк уже огорошил сограждан подобными вопросами.

Больше двух с половиной тысячелетий ушло на то, чтоб на месте древнегреческих поселений возник философский факультет. Но ведь всё-таки он уже есть.

М. М. Верников:

З другої половини XX століття у світовій філософії набуває поширення філософія життя. Я переконуюсь у тому, що стихійними її речниками є одесити, а змістом їх мови є саме ця філософія. Романтизуючи життя, одесит прагне усім своїм єством осягнути його сенс, щоб цей сенс став змістом його буття. Але цей сенс він схоплює не стільки через категорії логіки, скільки цілісним потоком свідомості, в якому інтуїція набуває домінуючої ролі.

Не сухий, рафінований розум, що вихолощує багатобарвну привабливість життя, а мудрість стає вирішальним критерієм ставлення одесита до нього.

Але море причетне ще до однієї риси одесита. Якщо в інших місцинах річки, різні водоймища перетворюються в природні межі і кордони, які роз'єднують і відгороджують, то Чорне море споконвічно служить людському спілкуванню, єднанню і взаємному пізнанню. Чорне море надихає на думку про те, що людина є живою часткою безмежного універсуму.

Ось чому одесит від природи є філософом–мудрецем. І не те могло би мене здивувати, що наш філософський факультет дедалі стає все популярнішим. Мене дивує те, що вся Одеса до цього часу ще не записалась на філософський факультет, а прозябає в стані стихійних філософів–мудреців.

К. В. Ушакова:

Да, Одесса — город особенный, имеющий не только свое выразительное лицо, но и свое необычное мировосприятие, даже свой язык, свою культуру. Этот город порождает исключительных поэтов и писателей, художников и музыкантов, т. е. людей творческих, равно как и авантюристов. Это — благодатная почва для философов.

Идея философского факультета давно "витала" в воздухе. И наш факультет, возникнув, сразу органично вписался в Одессу.

Показательно, что на факультет большой наплыв студентов заочного обучения, людей зрелых, взрослых, которые пришли к нам не просто потому, что захотели учиться, а потому, что захотели постичь философскую мудрость.

Да и для многих студентов дневного отделения вопрос стоял альтернативно: учиться или на философском факультете, или нигде.

И. Я. Матковская:

Да, одесситы — в определенной степени философы... Популярность философского факультета в нашем городе свидетельствует о том, что одесский дух еще жив...

М. Н. Верников:

Безсумнівно, немале значення мають генетичні особливості, властиві жителям півдня України, які вироблялись історично, під впливом природних і соціальних умов їх життя.

Українці півдня жили в умовах расового, племінного, національного різноманіття.

Це, безперечно, позитивно визначало формування своєрідності їх генетичного типу, спадковість якого увібрала ферменти з різних національних джерел. З іншого боку, це рятувало людину від хутірської замкненості й відгородженості.

У цих умовах зростала людина талановита, з властивістю не губитись перед обставинами, людина винахідлива й творча. Обставина для неї — не перешкода, а поштовх до думки й дії.

Велику роль у формуванні індивідуальності одесита відіграло південне море, що створює благодатні природні умови для розвитку людського організму.

Одесит сприймає життя як щасливий випадок і намагається брати його з усією повнотою й насолодою. Розум одесита є органічною складовою його

багатого й рухливого внутрішнього світу, яким той реагує на все, що його оточує. Від трагічних сторін життя його рятує не страх, а гумор.

Одесит виробив особливий сленг, який ховає його від несприятливих сторін життя. Тільки одеситка може сказати нахабцеві в тролейбусі: **"Чево вы меня переставляете; я стою выйти"**. І після цього він зрозуміє, що вона не загороджує шлях до виходу.

Галичани закидають одеситам те, що вони не розмовляють українською мовою. Та хай би мої земляки визначили, якою мовою розмовляють одесити?

Декан філософського факультету, доцент **О. В. Чайковський:**

Я вважаю, що обговорення цієї проблеми вийшло цікавим. Ми з'ясували, що однією з причин великої популярності нашого факультету є філософська ментальність одеситів, яка обумовлена не тільки змішанням культур, не тільки морем, але й, можливо, їхніми давньогрецькими генами. Тема "Одеса — море — гумор — філософія" невичерпна. Це може послужити основою й для серйозних наукових досліджень.